

בתגובה למאמרו של ח.י. מירושלים (פורום העולם הזה 2185): ההומוסקסואל כליצן עצוב, מאמר מבריק ומפנה, ברצוני להוסיף כמה הערות ומסקנות, שדומני, כי הנה על כתבו להאירן.
 אומנם, ההומוסקסואל נושא את האיות הסיזיפית הזו. אלא שכדינים של מיתוסים, תווית זו היא פרויקציה — התוויה על מישור אחר משהו הנמצא בכל אחד מאיתנו. ממש כפי שטוען קוק מפורסם של המיתוס של דון ז'ואן: דון ז'ואן חיים בכל-אחד מאיתנו. התוויה זו נועדה להפוך את נושאה קורבן, שבאמצעותו תשתחרר החברה ממאלמנטים שאינם רצויים ושמיאיימים על דון ז'ואן: הפיסי והתרבותי כאחד.
 אומנם נכון, הלך, הליצן העצוב, הינו מעין סיזיפוס, כפי שהינו גם דון ז'ואן (ראה, "הדוניזיאניס" אצל קא-

כל אחד מאלה קיים בכל אחד מאיתנו, יש כאלה שבוחרים, לגאול את עצמם על-ידי חיבור קטלוג מתי מיד של מה שהנד" (ראה סארטר: "היש והאין", בענין קר הפרק על ההונאה-העצמית והקטע שבו על ההומו-סקסואליזם, השחקן ודומיהם על-ידי ניתוח השחקן, לא נראה שזוהי מחלוקת בין השניים. כנראה קאמי אז עוד היה, "בסדר").

ח.י. אין לי דבר נגד ההומואים, נהפוך הוא. האור-מך והפיכחון מעוררים כבוד. מדוע איפוא נימת הרה-מים הזו? היו עליזים (gays)! ולא כמאמר הכוהן הגדול של התורה: "יש בתי מחסה לשחקנים זקנים" (גם להומואים זקנים).

לסיכום, כל הטענות לגיטימיות, אלא שזהו חלק מן הבחירה!

א. ב., חיפה

נוער - התגיים לפוליטיקה

זה היה מצומצם למדי. ובכל זאת, בהרבה מהמיקרים קמו לפתע קטיגורים חזקים מאד לחינוך, וטענו שאין החינוך הפוליטי הזה אלא אילוף. בו זמנית, לפני כשנתיים, החלה מתעוררת בקרב תלמידים, שראו עצמם ראויים להתערב בפוליטיקה, דרישה שהלכה וגברה לפעילות מיפגות. אפשר לראות את ניצניה של תופעה זו ב"בחירות זוטא" שקוימו בבתי-ספר רבים. כך מוצאים אנו גם את דני מנהיים, יו"ר האירגון הציוני של הנוער בישראל (אירגון המנסה לאגד בתוכו נציגים מכל בתי-הספר בארץ ומתנועות-הנוער הציוניות), מתחיל להתרוצץ בכנסת ומנסה לשכנע כמה ח"כים שהוא יכול להעביר את "חוק ה-17", חוק שיקדים את גיל הבחירה לרשויות המקומיות ל-17. הטענה היתה שהנוער בגיל זה בשל מספרם לא מנת שיוכל להביע דעתו בבחירות ולהשפיע על תוצאותיהן.

אמרנו, "להשפיע על תוצאותיהן". האם היתה נ"כרת השפעת הנוער אילו היו מאפשרים לבני 17-16 לבחור לכנסת? נראה כי כן. שכן תופעה מעניינת מאד מוצאת את ביטוייה בקרב בני הנוער שלנו: הקיצוניות. הנוער הישראלי הוא רדיקלי בצורה שלא תאמן. יש

במשך שנים זכה רק אחוז קטן מבני הנוער בארץ ללמוד ולהבין פוליטיקה. רוב בני הנוער זכו אך ורק בחינוך שניתן להם (אם ניתן) בבית ולהשפעות רגעיות של מנהיגים דמוגוגים אלה או אחרים. חל איסור מוחלט, הנוהג עד היום, להכניס פוליטיקה לבתי-הספר, ויצא שבני-נוער היו מצטרפים לתנועות-נוער השייכות למיפגה לגה מסויימת אך ורק מפני שהחבר'ה הולכים לתנועה זו. כך מצא עצמו אחוז לא מבוטל מהנוער הדתי בארץ בתנועת "בני-עקיבא" גם בתקופה שהפופולריות של המפד"ל, ה"אבא" של התנועה היתה בשפל המד"רגה. אולם, אי-ההסכמה הפוליטית לא מנעה מהמפד"ל להשתמש בתמונתו ובשם הטוב שיצא לאותו הנוער במשך תקופת התעמולה לבחירות. ניכיר, "בני-עקיבא" ותלמידי הישיבות התיכוניות של, מרכזי ישיבות בני-עקיבא" הופיעו בטלוויזיה ומעל דפי העיתונות, תוך שהמפד"ל מפגינה גאווה ב"נוער הכיפות הסרוגות שלה". כך יצא שההתארגנות הפוליטית היחידה כמעט של בני-נוער היתה במיסגרת תנועות-הנוער שניתן לקרוא להן: "חצי פוליטיות". ברוב תנועות-הנוער האלה ניתן להניחים חינוך פוליטי ברוחה של התנועה, אולם חינוך

להניח כי הליכוד ומחנה-שלי היו מרוויחים מחוק כזה על חשבונן של מיפגות המרכז, המערך ו"ש. אולם הח"כ היחיד שהסכים להעלות לדיון את הצעתו של דני היה ח"כ מאיר פעיל, וכרגיל עשתה הקואליציה יד אחת עם המערך כדי להפיל הצעה זו.

בעת האחרונה הבין סוף-סוף הנוער שעליו להתחיל לפעול בעצמו אם ברצונו לקנות הבנה פוליטית מיני-מלית. החלו לקום אירגוני נוער פוליטיים כמו "נוער שלי", "נוער הליכוד", "מנו"ף — מיסגרת נוער פולי-טית" (אירגון שאחד ממייסדיו הוא גיא מר-חיים, בנו של המנכ"ל ה"מתפורר" של מישרד התעשייה המסחר והתיירות, עמוס מר-חיים) ועוד. המיפגות מעודדות את הפעילות הזאת בממון רב ושולחות לפעמים את בני-הנוער למלונות פאר לסופשבוע.

ביטוי לדעתו של הנוער שיש להתיר הכנסת פולי-טיקה לבתי-הספר ניתן בקונגרס הציוני השלישי של הנוער בישראל. בקונגרס זה, שהתכנס בירושלים בחודש אפריל 1979, השתתפו נציגי רו ובתי-הספר במדינה והצבעה היחידה שבה נתקבלה ההחלטה פה-אחד היתה קריאה למישרד-החינוך להתיר הכנסת פוליטיקה לבתי-הספר. מעורבותם של בני-הנוער בפוליטיקה — חיונית!!!

הלל סומר, חל-אביב

העבודה - המוהיקני האחרון

ישראל תוארה בעבר, במידה רבה של צדק, כמוודל מובהק של "מדינת מיפגות".

המונח, "מדינת מיפגות" בא לתאר חברה פולי-טית שבה תופסות המיפגות מקום מרכזי במערכות השלטוניות המרכזיות, בתת-המערכות הלוקליות והמיקצועיות. בדרך-כלל, בסיטואציה כזאת, מתקיימות גם "מיפגות-המוון", "מיפגות-המוון" (שהן ניגודן של "מיפגות-שלד"), משמע מיפגות שמיספר מצביעיהן ומיספר חבריהן הרשומים והפעילים, דומה.

בשנות השישים החל תהליך של התפוררות המיס-גרות המיפגותיות המסורתיות. ישראל נכנסה לעידן של התארגנויות חדשות שצירן המרכזי היה חיפושי דרך לשלטון (ליברלים בשנת 1961, גח"ל ב-1965, ל"כוד ב-1973 וד"ש ב-1977), או הגברת השרידות על-מנת להישאר בשלטון (המערך הראשון ב-1965, והמערך השני ב-1969). כמקביל לתהליכים אלה, שהיו משך לבים בשינויים אלקטורליים מרחיק-לכת, התרחש, למעשה, התהליך החברתי העיקרי: נטישה המונית של כל המיפגות, אי-הצטרפות למיפגות, מעבר ממיפ-גה למיפגה והחלפת המימה ממיפגה למיפגה. בעת בחירות, מבלי להיות חבר באף אחת מהן.

הישראלי הפך מנייד הצבעה של ממש. ב-1977, עשו כן כ-40 אחוז מן הבוחרים. כל זאת בפרק זמן של כ-40 חודש (בין דצמבר 1973, בחירות לכנסת השמינית לבין מאי 77, בחירות לכנסת התשיעית).

אחד הסמלים הבלטיים של תופעה זו ניתן היה למצוא בעת ועידת תנועת החרות. זו היתה ועידה של מיפגות השלטון, אך חברי מיפגה מעטים מאד בחרו בה. אפשר להציג זאת כמעין פרדוכס המשלב מצב של הגעה לשלטון וזהו התצטמקות השורות מזה. כזה יהיה המצב אם וכאשר תתפקד המיפגה הליברלית. יסתבר שמיספר חברה אינו מגיע לכדי 10 אחוזים מסך-הכל הקולות, וזהים ל-15 מניטים בכנסת התשיעית (ללי-ברלים יש 15 חברי-כנסת במיסגרת סיעת הליכוד). מיותר לתאר מהיבט זה את ד"ש אשר תוך פרק זמן של שנתיים איבדה את כל תומכיה והיא עתה מעין פוחלץ של מה שהיה, אך לפני זמן מה מיפגה.

המערכה על סוג החברות במיפגה, ערב הבחירות לוועידת מיפגות העבודה, שייכת לעניין זה. יש מי שמבקשים לשמור על אופייה כ"מיפגות-המוון", מיפגה אשר תמנה מאות אלפי חברים רשומים, בחלקם גם פעילים. זו הגישה של הסינפים העירוניים הגדולים וכן של סניפי איזורי הפיתוח. מאידך, קבוצה אחרת שבסי-סה החברתי העיקרי הוא בתנועה הקיבוצית, מבקשת

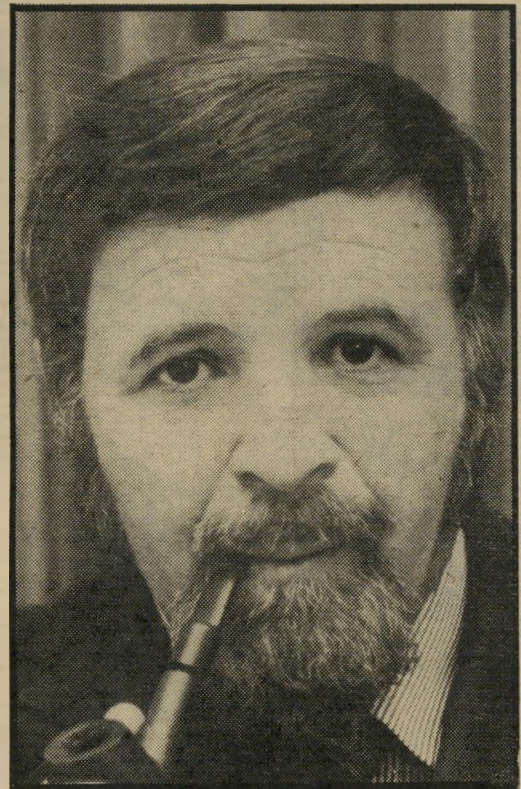
להשתית את החברות במיפגה על מס גבוה יותר כמחסום בפני מעין פלבאיזציה של השורות. לא יהיה זה נכון לקבוע כי באמצעות הצנוס הכספי (שבו יש יתרונות לתנועה הקיבוצית) מבקשת היא לכבוש המ-לכה מבית. מאחרי תביעה זו עומדת גישה אוונגרדית-טית מובהקת של מי שחרף קוטנו (אך פחות מ-4 אחוז מתושבי ישראל הינם קיבוצניקים) הוא כעמוד האש לפני המחנה והטביע חותמו המוחשי על החברה הישראלית.

מאחרי גישה זאת, מסתתרת גם אכזבה מרה משי-טת "מיפגות-המוון". אכן במאי 77 באה לביטוי האסי-מטריה שבין מיספר החברים (המתפקדים) של המיפ-גה לבין מיספר המצביעים עבורה לכנסת. יש מי שטו-ען שהמיפגד בשקר יסודו וכי הזיזים הם שניפחו את מיספר החברים לממדים בלתי-מציאותיים. יש מי שטוענים כי בפרק הזמן שחלף בין המיפגד לבין הבחי-רות לכנסת, חלה התמוטטות של המיפגה ותוצאה מכך נוצרה אסימטריה במיכה זו. אך באופן כזה או אחר, שתי הקבוצות חותרות למודל של "מיפגות-המוון" שכן שתיהן מדברות על "חברות-אמת". הוויכוח הוא על הגעה לחברות-אמת. אף אחת מן הקבוצות איננה מבקשת להפוך את המיפגה מועדון של ערב-בחירות המתקיים בין בחירות לבחירות על בסיס של אקטיבה קטנה.

זה המיבחן העיקרי שעומד עתה בפני מיפגות העבודה: באיזו מידה יהיה אפשר להניע עשרות אלפי ישראלים להישתתף לחברות במיפגה ולהשיב לה חיים מיפגותיים אפקטיביים. זאת ועוד, בטווח בינוני ורחוק, חשוב יהיה לשוב לשיטה של הכנת קאדרים למיפגות, באמצעות תנועות-נוער.

יש חשיבות חיונית מדל"ת אמותיה של מיפגות העבודה להיקף הגיוס הפוליטי שלה. שכן, חברה שבה מתרחש תהליך כמעט קבוע של התפוררות המיסגרות המיפגותיות, נמצאת על סף הימון (פלבאיזציה). קשה להעלות על הדעת מצב של נטישת רוח המצע תוך פרק זמן כה קצר (ליכוד) או נטישה של כל העקרונות (ד"ש) בחברה שבה מתקיימות מיפגות של ממש. מצב המיוני עשוי, בעת משבר כלכלי, מדיני או צבאי קשה, להע-מיד את השיטה הדמוקרטית-פרלמנטרית, בפני משבר של ממש.

מערכת פוליטית ללא בסיס מיפגותי מוצק עשויה להסתחרר במצב משברי. ניתן לקבוע כי מבלעדי אי-שיתוף הסמכותית מלכדת של מנחם בגין היה הליכוד מתפורר לחלוטין, מתרסק והחברה הישראלית היתה

נשלטת על-ידי בריתות זמניות של עסקנים מדרג שאינו מסוגל להתמודד התמודדות אפקטיבית עם סביבתו של שלטון.

אף מהיבט זה, על מיפגות העבודה להכין עצמה לתקופה שבה תיזוותר רק היא לבדה מיפגה של ממש. תקופה זו אינה כה רחוקה. מי שמבקש עתה, לבנות מיפגה גדולה, אפקטיבית, המושתתת על בסיס ציבורי רחב, על אלפי פעילים, על מנהיגות מולקולרית מזה, ומנהיגות מרכזית — אף היא רחבת בסיס מזה — עושה שבות לחברה הישראלית כולה.

פרופ' שבח וייס, חיפה